

DOMOLJUB

Izhaja zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide dan poprej. Cena mu je 80 kr. na leto. Inserati se sprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 2. Naročnina in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Št. 11

V Ljubljani, dne 5. junija 1902.

Leto XV.

Na Šmarno goro!

Mariji se ima naše ljudstvo mnogo zahvaliti; kolikokrat je v dobi hudih turških napadov s čudodelno roko branila naš narod pred krvoločnimi nasprotniki. Globoko čiščenje Marijino je ena najlepših lastnosti Slovencev. Hvaležni za vse dobrote, katere smo prejeli iz njenih rok, častimo blaženo Devico in njej se udano priporočamo za nadaljno pomoč v težkem boju življenja.

Marijo časti kot svojo zaščitnico tudi slovenska krščansko-socialna organizacija. Okoli nje se zbira proseč jo blagoslova za započeto delo. Na prijazni Šmarni gori bilo je ustanovljeno prvo slovensko krščansko-socialno društvo, tu pod mogočno zaščito Marijino so si vrli možje podali roke na plemenito delo in skoro na to so zacvetela po Slovenskem društva v korist našega ljudstva.

V zahvalo šmarnogorski Mariji vodi vsako leto „Slovenska krščansko-socialna zveza“ svoje člane na Šmarno goro in letos je določila, da bodi to vsakoletno romanje zbirališče vseh za ljudsko delo vnetih Slovencev.

Na drugem mestu prinašamo vsopred letošnjega romanja na Šmarno goro. Tako se bo vršilo leto za letom in vsako leto naj se zbere več pobožnega naroda okolu zastave „Slovenske krščansko-socialne zveze“

na Smarni gori. Združeni v isti misli naberimo se pred altarjem čudodelne Matere božjega Sina novih moči za nadaljno delo; ob tej priliki se somišljeniki iz raznih krajev seznanjamo med seboj, tu si zopet in zopet podajmo roke, da hočemo vedno zvesto in trdno stati za tista načela, katera so bila sveta našim pradedom in katera edina morejo narediti človeka srečnega.

Zato vabi tudi „Domoljub“ svoje bravce, naj v obilnem številu pohité v nedeljo dne 8. junija na Šmarno goro. Pa ne samo letos! Vsako leto, kadar nas bo klicala „Slovenska krščansko-socialna zveza“, z veselim srcem na Šmarno goro! Hude napade je moralo naše ljudstvo prestajati v minulih časih! Enako hude pa tudi v sedanji dobi in skoro hujši so sedanji njegovi nasprotniki, kakor so bili svoj čas Turki! Saj novi sovražniki hočejo oropati ljudstvu tudi dušo, zanesti med nas brezverstvo, da bi tako pošteno naše ljudstvo se izpridilo in bi ga tako lažje izrabili za grde svoje namene. Zato je potreba bolj kot kdaj poprej, da se zbiramo, da se družimo, da se utrjujemo in kakor so naši očetje pribežali o taki priliki vedno k svetiščem Marijinim, tako tudi mi hitimo tje, kjer kraljuje in deli dobrote Kraljica zemlje in nebes. Vsakoletno zbirališče na Smarni gori postani pravi tabor slovenskega ljudstva! **Krščanski Slovenci: Na svidenje na Šmarni gori!**

Petindvajsetletnica vladanja sv. očeta papeža Leona XIII.

Piše dr. Ivan Jančič.

I.

Uvod.

Vsak človek ima po naravi svojega očeta in svojo mater, od katerih ima telesno življenje; ima pa še poleg telesnih roditeljev vsak kristjan svojega duhovnega očeta in svojo duhovno mater, od katerih je prejel svoje dušno življenje, to je sveto vero in milost božjo.

Katoliški kristjan ima sv. očeta papeža za duhovnega očeta in sveto Cerkev za svojo duhovno mater, ker ti mu preskrbe za potreben poduk v sv. veri in za potrebno milost božjo. Četrta božja zapoved ima pritrinjeno obljubo sreče in dolgega življenja za one, ki jo zvesto izpolnjujejo. Kdor spoštuje papeža in sv. Cerkev, ta bo dolgo živel duhovno življenje, to je: ostal bo do smrti veren kristjan v posvečujoči milosti božji. Ako celoten narod slovenski izkaže dolžno spoštovanje sv. Cerkvi in papežu, potem bo tudi Slovenec kot narod še dolgo živel in dobro se mu bo godilo na zemlji, to je: njegovi sovražniki mu ne bodo mogli prav nič škodovati in v blagostanju in časti bodo živel in deloval med narodi na zemlji.

Sw. oče Leon XIII. so pa tudi vredni našega spoštovanja. Poglejmo Njih življenje, čednosti in delovanje.

1. Rojstno mesto papeževo.

Malo mesto Karpinetto je rojstni kraj Leona XIII. Grofa Peccaja, potomcu stare plemenite roduvine, je porodila njegova pobožna soproga dne 2. sučca 1810 sinka, kateremu so dali pri sv. křtu ime Vincencij Joachim. Prvo vzgojo je dobil v domači hiši od skrbne matere; učila ga je Boga moliti, Marijo častiti in stariše ubogati.

Bili so pa tedaj hudi časi. Valovi francoske prekucije so se čutili tudi v Italiji; Napoleonove vojske so prinesle veliko gorje; revščina in hudobija se je širila med ljudmi. Vsakdanje govornice so se sukale o teh žalostnih rečeh, in mladi grofič Joachim jih je sprejemal v svojo dušo; a stariši njegovi so porabili to priložnost, da so sinka napeljevali k usmiljenju do revežev in ljubezni do pravice.

2. Šola.

Skrbni stariši so izbrali za svojega sina najboljšo šolo v okolici. Osem let starega pošljejo z njegovim bratom vred v Viterbo k jezuitom v šolo. Ta šola

je skrbela, da sta pri dečku čednost in vednost enakomerno napredovali. Ko je bil enajst let star, je prejel na sv. Alojzija dan prvo sv. obhajilo.

Stariše je ljubil mladi grofič prav iskreno in jim povračeval njih skrb z marljivostjo in dobrimi napredki. Pa kmalu je okusil grenko izgubo drage matere; še ni bil izpolnil Joachim 14 let, ko mu umre mati v Rimu. Žalostni otroci so jo spremlili k večnemu počitku; njen spomin pa je ostal trajen v hvaležnih srcih dobrih otrok. Tukaj vidimo, kako se izpolnjuje nad otroci obljuba četrte božje zapovedi: »spoštuj... da boš dolgo živel« — sv. Oče so stopili 3. marca v 93. leto!

Kmalu po materini smrti pride Joachim Pecci s svojim bratom v Rim, da tam nadaljuje svoje nauke. Tudi tukaj se je marljivo učil in je dobro napredoval. V tem času je prejel tudi štiri nižje redove iz rok blagega škola Lausa, ki mu je pri tej priložnosti rekel nekako v prerokem duhu: Sin moj, vdaj se Bogu popolno, iz vsega srca; Bog ima s teboj posebne namene. Leta 1832 ga sprejmejo v akademijsko, kjer se plemeniti gojenci pripravljajo za državne službe. Odlonjak je bil tudi tu in zavoljo njegovega temeljitega znanja v cerkvenem in državnem pravu, pride kmalu kot poslušavec v kardinalski zbor, za izredne cerkvene zadeve.

Medtem mu umre tudi dragi oče leta 1836, eno leto pred novo mašo Joahimovo, katero bi bil tako rad dočakal, ker 31. grudnia 1837 je bil posvečen in drugi dan je opravil v kapeli sv. Stanislava svojo novo mašo — 27letni Joachim Pecci. (Dolje.)

Politični razgled.

Državni proračun je bil 22. maja zopet enkrat rešen po dolgi petletni dobi. Zbornica je z živahnim pleskanjem izrazila radost nad tem dogodkom. Najbolj je tega lahko vesel ministerski predsednik dr. Koerber; posrečilo se mu je, kar je izpodletelo že več njegovim prednikom. Če se mu posređi kolikor toliko še ugodna rešitev nagodbenega vprašanja, bo docela izvršil svojo res težavno nalogo. Sprejela je zbornica celotni proračun s 184 proti 114 glasovom; slovenski poslanci so se glasovanju odtgnili, glasovali so za proračun samo Ferjančič, Plantan in Berks.

Zakon o kmečkih zadrugah. Uradna »Wiener Ztg.« je objavila potrjen načrt zakona o snovanju kmečkih zadrug, kakor sta ga po daljši debati sprejeli obe zbornici. Cesar je zakon potrdil že 27. apr. Ta zakon je le okvirni zakon, prave življenjske oblike mu bodo šele dali deželni zbori. Društvene podrobnosti zakonske načrte za posamezne deželne zборе ima vlada že pripravljene in je torej pričakovati, da se deželni zbori pečajo s tem važnim vprašanjem že v prihodnjem jesenskem zasedanju.

O davku na vožnje karte je davčni odbor že predložil poročilo. Čisti doneski tega davka so

proračunavajo na podlagi železniskih dohodkov v lanskem letu na 114 milijona kron. Od te svote pripada celih 722 odstotkov na tretji, 216 na drugi in le 62 na prvi razred. Plačali bodo torej ta novi davki izvečine ravno nižji sloji, ki se vozijo v tretjem razredu. Zakon stopi v veljavo s 1. jan. 1903.

Delegacije. V kritičnih razmerah sta se letos sošli delegaciji. Obe imata zavest, da politični položaj že desetletja ni bil tako napet, kakor je danes. Razmerje Avstrije in Ogrske ter razmerje monarhije do vnanjih držav, zlasti Nemčije in Italije na narodnogospodarskem polju dela vsem prizadetim z ogromno skrbi in težavo, kakoršnih že več kot dvajset let niso bili vajeni. Naše razmerje do Ogrske je prišlo do viška. Dasi se tako pridno pogajajo, dasi se na najvišjem mestu želi in najodločneje pospešuje sprava med obema polovicama, so vendar razlike tako tehtne, da je težko najti izhod. Resno se že govori o ministerski krizi v Pešti in na Dunaju. Ravno tako velike so težave glede novih trgovinskih pogodb z Nemčijo in Italijo. In neljube gospodarske razmere ne morejo trajno ostati brez vpliva na naše politično razmerje do imenovanih držav.

Poročilo grofa Goluchovskega. V računskem odseku avstrijske delegacije je v seji za proračun ministerstva za vnanje posle zanimivo poročal minister za vnanje posele grof Goluchowski. Rekel je med drugim: Vnanje razmere naše države so v vsakem oziru ugodne in povoljne. Trdno stojé stebri naše politike, ki zagotavlja splošni mir. Trozveza poteče meseca maja 1903 in se bode obnovila, ker so vse tri vlade zgotovile, da hočejo zvezo obnoviti v popolnem obsegu. Na podlagi medsebojnih koristi hoče trozveza tudi v bodoče zasledovati mirovne namene. To zvezo izpopolnjuje rusko-francoska dvozveza, ki ima enake mirovne namene. Vesela prikazen na političnem polju je naš dogovor z Rusijo iz leta 1897.; ta zabranja razne nevarnosti, ki vznemirjajo Evropo. Zlasti je važen ta dogovor za ohranitev miru na Balkanu. In nujna dolžnost je, da se to sporazumljenje z Rusijo trdno brani tudi za daljšo bodočnost. Drugo leto poteko trgovinske pogodbe med Avstrijo, Nemčijo in Italijo. Pogajanja za podaljšanje teh pogodb so sicer težavna, vendar je upati, da vlade premagajo te težave. V to je treba previdnosti in zmernosti v gospodarskih krogih tu in tam, v prvi vrsti pa je potrebno popolno sporazumljenje med obema državama polovicama, da je vsa državna močna celota nasproti vnanjim državam. Vsaka stran mora nekaj žrtvovati, da je mogoče sporazumljenje glede avtonomnega carinskega tarifa in trgovinske nagodbe.

Državni odbor. Ker je bilo tako malo upati, da bi bil proračun do konca maja rešen, je finančni minister že predložil enomesečni začasni proračun. V razpravi za proračun poljedelskega ministerstva je dr. Lemisch zahteval, da mora v tem ministerstvu biti več poljedelskih veščakov, ne pa pravnikov. — Sploh bi moralo poljedelsko ministerstvo imeti večji vpliv na načrte zakonov in naredb, ki se tičejo poljedelstva. Dalje večkrat vladni organi ne vidijo radi, ako posamezni poslanci opozarjajo vlado na razne narodnogospodarske naloge v prosepah poljedelstva. Toda to je poslancev dolžnost in pravica in to tembolj, ker se večkrat ravno v tem oziru opaža preveč

zložnosti in birokratizma. V razpravi o proračunu pravosodnega ministerstva je prvi govoril poslanec Vencajz, ki je utemeljeval potrebo, da se popravi zastareli kazenski zakonik. Dalje je naglašal, da so porotna sodišča jako draga za državo in porotnike same. Porotna sodišča pa so tudi v političnih vprašanjih večkrat pristranska, kar dokazujejo tudi na Kranjskem mnogi slučajji: Pri nas se opaža, da že več let ni porotnega sodišča, kateremu bi smel član katol. narodne stranke izročiti svojo kazensko pravno zadevo z mirno vestjo bodisi kot tožnik ali toženec. To pa je nerazumljivo posebno zaradi tega, ker biva na Kranjskem 90 odstotkov vsega prebivalstva, ki pripada, kakor so pokazale zadnje volitve, katoliško-narodni stranki, in vendar ni mogoče dobiti porote, kateri bi član te stranke zaupal svojo pravno zadevo. Potem je težko dobiti može, ki bi bili res popolnoma samostojni v sodbi, ki bi se ne dali vplivati od raznih strani, ali da bi bili tudi dovolj izobraženi. — Poslanec Pfeifer je vložil nujni predlog za po toči oškodovane kraje v črnomaljskem okraju. V razpravi o poljedelskem ministerstvu je posl. Žitnik opozarjal vlado na nujno potrebo osuševanja ljubljanskega barja, uravnave vodá v plininski, pivški, cerkniški in loški dolini ter v Vipavi, ter končno priporočil vladi v posebni resoluciji razne želje idrijskih rudniških in gozdarskih delavcev. — Dr. Šusteršič je interpeliral zaradi porabe kaznjencev pri selilnih delih; in justično ministerstvo je to na njegovo prizadevanje že prepovedalo.

Nagodbeno vprašanje še vedno ni rešeno. Težave so zlasti naslednje: 1. Koerber zahteva, da se zaračunava rešitucija užitninskega davka na način, ki je bil uveljavljen pred sedanjo kvoto. — 2. Szell hoče, naj se nagodba sklene ne le do leta 1907, marveč za daljšo dobo, da se monarhiji ne bo treba vsakih 10 let pečati z nagodbo. 3. Szell noče ustreči avstrijski zahtevi po primerni določitvi carinskih postavk, ki se tičejo avstrijskega obrta. 4. Obstoji še velika razlika med zahtevami obeh vlad v zadevi preosnove denarne veljave. V teh točkah se ne vda nobena vlada, vendar menijo v Budimpešti, da se bo končno moral vdati Szell ali pa njegov naslednik.

Is Rusije se javlja, da je glavni namen sedanjemu gibanju ondi zahteva po ustavi. Plemstvo in meščanska inteligenca sta povsem edina z dijaštvom in delavci, le okorela birokracija še trdovratno zagovarja avtokratiški sistem. Toda pritisku ne bo kos. Vedno močnejše buči glas: »Proč s samovlado! Zahtevamo ustavo, nedotakljivost osebe, svobodo vesti in časopisja!« Vladarja pa vendar še uživata ljubezen in spoštovanje, ker prevladuje splošno mnenje, da sta oba naklonjena novodobnim idejam.

V Belgiji so se izvršile volitve v poslansko zbornico s sijajno zmago katoliške stranke. Pridobila je šest novih mandatov; sedaj šteje 96 poslancev v zbornici in 62 v senatu; večina v prvi 26, v drugem 15.

Listek.

Iz zapiskov ljudskega prijatelja.

5. Prepozno.

Bilo je v ogromnem mestu Londonu, mestu gorostasnih nasprotij, domačiji neštete bogastva in nepopisne bede, slepilnega bleska in oslepele revščine, neizmerno zapravljenosti in počasi moreče lakote, norega kratkočasjeja in topega obupa, toda tudi domačiji iskrene pobožnosti in prismojenega sovraštva do vsega, kar je božjega, požrtvovalne ljubezni in plazečega izdajstva, zorne kreposti in nesramne pregrehe, bivališč angelov in hudičev.

Pravi in polnoveljavni skopuh je ležal na smrtni postelji.

Osemdeset polnih let je bliščočemu zlatu opravljal trda suženjska dela, trpel sam revščino in širil bedo med sobrati, da si ugasi pekočo žejo, žejo po žlahtni kovini.

In stekalo se je bogastvo vztrajnemu mladeniču po kapljicah, trdesrčnemu in podjetnemu možu v potokih, zvito preračunajočemu starcu v rekah, in še vedno se je stekalo, in velika, z železom okovana blagajna nasproti postelji je krila papirnate priče njegovega bogastva.

Toda starcu so tudi iztekali zadnji trenutki.

Nikogar ni bilo ob njegovem ležišču, ki bi s sočutjem čakal na njegov zadnji vzdihljaj, ki bi mu zadnje trenutke osladil z besedico tolažbe in s solzami čiste ljubezni, ki bi mu brisal smrtni pot raz čelo in končno rahlo zatisnil trudne oči.

More li žeti ljubezen, kdor je dolgo življenje sejal le sovraštvo? More li biti kakšno srce za moža, ki nosi kamenito srce v svojih prsih?

Nikoli si ni pridružil človeka v prijateljstvu in ljubezni, nikoli ga ni žejalo po čistem veselju družinskega življenja, nikoli ni zahrepenel po neomadeževanem poljubu zakonske žene, nikoli se ni zatopil v nebo, ki odseva iz otroških oči.

Čemu tudi?

On ni potreboval zajedalcev, ki le tako ljubijo, da moraš deliti z njimi; njihovo sladko laaskanje bi čarobnemu zlatu jemalo njegov blesk.

Njemu je bilo zlato prijatelj in otrok in zakonska žena in sedaj je imel vse skupaj v veliki blagajni nasproti svoji postelji.

Toda njemu so potekali zadnji trenutki.

Slabo plačana strežnica, stara, nagubančena in po žganju dišeča čarovnica, je smrčala v svoji čum-

nati in sanjala o tem, kako bo grabila skupaj, ko bo enkrat konec žilavega stiskača.

Bolniška luč je nekam neugodno plapolala v svetlo-modrem steklu, brezkoristno zdravilo je stalo nedotaknjeno na mizici ter molelo dolg listič kot bel, žugajoč prst v zaduhli zrak, ura je enolično tik-takala o minljivosti bogastva in v njenem kolečaju so drzali in prasketali, stokali in ječali duhovi častnosti in večnosti.

Kadar je nepotrpežljivi plamen švignil višje čez rob svetlomodrega stekla, tedaj je za trenutek denarna skrinja ob steni stopila iz polumraka, ki jo je sicer obdajal. Na njenih ogledanih ploskvah so trepetale in poigravale blodne lučke, in bilo je, kakor bi se orjak dolgočasil in zdehal.

Obilemu denarju je bilo že dolg čas pri hira-jočem skopuhu. Čakal je le še zadnjega vzdihljeja! Potem jo je hotel pobrati iz teme, iz ječe v kraljestvo luči in svobode. Hotel je živeti, hiteti iz roke v roko in osrečiti ali potisniti v revščino, kakršne so že roke, čiste ali oškropljene s krvjo.

Tu udari v sosednjem zvoniku enajsto uro, slovesno zamolklo, polagoma se poizgubljajoče. Umirajočega starca ura pa udari za njo jasno in brzo, kot bi hotela reči:

•Naredimo enkrat konec, konec!•

Starce je vedel, da mora umreti, vedel, da zakladi ne morejo za njim v jamo. Zato je poslal po svojega edinega sorodnika, sina svoje sestre. Sedaj ga je pričakoval, dediča svojega denarja, in pri vsakem šepetu, katerih noč toliko povzroči in nosi dalje, je obrnil svoje ugasujoče oči k vratom.

Toda valed nemirnega pričakovanja mu je legla na čute megla; ko se je zatrnilo telesno oko, tedaj je tem živahneje jel snovati njegov duh ter mu klical v spomin davno prešle podobe, davno minule čase...

o * o

Deček, bos in brez suknjice, stoji zmrzujoč poleg kupa odpadkov in pobira v vrečo, kar bogatini proč mečejo, počene lonca, prazne puščice, kosce obleke, papirnate ostanke, konce železa, potrto steklo in enake stvari. Kadar je vreča polna, jo nese h kupcu. Oči se mu bliskajo, kadar sega po vinarjih, katere mu kupec previdno šteje na umazano mizo. Par denarcev izda za kruh, da si uteši lakoto, drugi pa romajo k zakladu, ki se množi in raste dan za dnem. Drugi otroci nabirajo jabolka in hruške, da si jih spravljajo v kakšno slamnato gnezdo, on nosi vinarje v dobro skrito luknjo v zidu, in srce se mu smeje nad dragoceno skrivnostjo.

Proč je!

* o *

Slok, dolg, bled mladenič se urno smuče med ljudmi ob uličnih vogalih, na kolodvoru, po večjih krajih glavnega mesta. Izvršuje naročila, vlačí koferečke, prodaja časopise, pritrjuje lepake po vogalih; povsod ga je dosti, nikdar se ne utrují, pripravljen je za vsak posel, dober ali slab. Suhi kruh mu je hrana, voda njegova pijača. Skupiček nosi v hranilnico, in ta je večji od dné do dné.

Proč je!

* * *

V kočé na vzhodnem koncu mesta, kjer biva potreba in vzdihuje revščina, stopi čestivreden mož v dolgi, ponošeni suknji. Visok, svitlorumen klobuk mu sedi na svitlorumenih laseh, pretkane oči, oči lisice, kukajo iz kakor jegulja gladkega, skrbno obritega obraza.

Potreba plačuje večje obresti kot hranilnica; čestivreden mož posoja potrebi in se okorišča od obupa, in njegov denar raste in se množi kakor semensko zrnje v rodovitni zemlji.

Proč je!

* * *

Mož hodi v svoji sobici gor in dol ter si drgne roko; kajti občutno mrazi. Gosta, vlažna megla leži nad milijonskim mestom, po mostovih čez Temzo goré po dnevu plinove luči in ladije so nateknile svoje barvane svetilke.

Toda v moževi peči ne prasketa ogenj; kajti ogenj je jedec, a teh mož ne more, če hočejo pri njem jesti.

Tu vstopi borno opravljena ženica. Za roko vodi prikupljivega belolasega dečka.

Ženica je njegova edina sestra, deček njegov edini stričnik.

Žena je perica. Od jutra do večera stoji ob mrzli Temzi in ovija srajce tovarniških delavcev. Zase še ni prosila bratove pomoči, sedaj jo prosi za svojega dečka. Viljem kaže veliko nadarjenost, hrepeni le po šolah in knjigah, njegovega duha žeja po zakladih modrosti.

Toda modrost stane več, kot zasluži perica pri delavskih srajcib, zato se poniža pred svojim bratom, zato prosi pri njem pomoči za svojega otroka.

Mož zamahne z roko, pokaže proti vratom, in žena se strese in — gre; kajti pogledala je v njegove oči, a ni našla notri srca. Mož sovraži jedce, tudi če se jim pravi sestra in stričnik.

Kam pa tudi prideš s srcem?

Proč je!

* * *

Čestitljiv starec koraka umerjenih korakov po Vladarski cesti. Človek bi ga imel za duhovnika. Veliko ga jih ima za duha, ki hodi okoli, da bi strašil.

Brhki častnik, ki z varno roko vodi svojo krasno uprego skozi gnečo vóz in pešcev, prebledi, ko ga zagleda, in vajeti se mu tresejo v roki; lahkoživi dijak izgine v stransko ulico; mladi baron odreveni kakor zajček pred kačo.

Starec se nasmehlja in gre umerjenih korakov dalje. On že vé dobiti svoje ljudi, kadar je čas za to.

Lehkomiselnost plačuje še večje obresti kot potreba!

Proč je!

* * *

Starec se pripogiblje čez svojo mizo nad velikimi polami števil. Tresočih rok računa, toda mirnega duha. Banka v starem mestu vé, kaj računa. Tu nekdo potrka na vrata.

Mlad mož odkritega pogleda, bledega obličja stoji ponosno in samozavestno pred starim številkarjem.

»Stric, vi ste zapodili mojo mater izpred svojega praga; nadlegovala vas ni več. V moč svoje ljubezni zaupajoč je delala in si pritrgovala, skoro že nečloveško, da bi njen Viljem mogel iti po svojem notranjem hrepenenju.

Stric, obiskoval sem šole, lačen sedel dan in noč pri knjigah; toda končati ne morem. Moja uboga, dobra, ljuba mati je mrtva! — Stric, ona vas blagoslavlja, če storite sedaj otroku, kar ste odrekli materi; ona vas preklinja, ako me pustite pasti, ker upam kmalu biti zgoraj!»

Pa se začne starec hehetati:

»Tak blagoslov stane denar; prokletstvo je zastoj! Kdo je pomagal meni? Jaz sem se sam spravil kvišku, čisto sam. Stôri tudi ti tako! Toda ňuj, s cunjami in smetmi moraš začeti, ne s knjigami!

A sedaj me ne moti več pri mojih računih!»

Mladega moža zaboli srce. Opoteka se proti vratom; komaj najde kljuko.

Proč je!

* * *

Starec pride v bivališča milijonarjev, pride v letovišča Vladarskega drevoreda.

Kjer se oglasi pod mehkim pritiskom njegove roke zvonec, odpró se vrata na stežaj; kjer imenuje svoje ime, povsod se klanjajo pred njim premasti služabniki in stiskajo za njim svoje pesti.

Starec se smehlja; kajti vidi le to, kar hoče videti.

»Velerodna gospa, vaš gospod sin mi je skazal čast, izposoditi si pri meni majhno premoženje in

ga zaveseljačiti. Pri mladih ljudeh je treba gledati skozi prste, in slavno ime vaše rodovine mi je bilo porok dovolj. Ali naj stvar obesim na veliki zvon? Zadnji čas je vaš gospod sin postal nekam otožen. Rad hodi po bregovih Temze in veseli ga igrati se brezmiselno s samokresom.*

Materino srce plača največje obresti.

Proč je!

* * *

Večkrat vrže rjava Temza mrtvega lehkživca na obrežje... je tudi proč!

Tovarniška delavka v oljnati obleki, posejani z bombaževimi kosmiči, kleči pred starcem, poleg njega dva otroka, deček in deklica, oblečena v cunje, z lakoto na obrazu. Roke vijó pred njim, kakor se vijó pred Bogom v moreči bridkosti.

»Gospod, rešite nas, rešite mojega ubogega moža! Viljem ni mogel končati. Sila ga je primorala kot delavec pri jeklu služiti svoj kruh. Ljubezen in čast sta mu narekovali, vzeti mene, ubogo deklico za ženo in z nadčloveško vztrajnostjo preživiti rastočo družino.

Bili so trdi in vendar lepi časi. Delo in ljubezen olajšata marsikako breme, gospod, in otroci prepodé oblake nevolje, ki se kopičijo na čelu.

Gospod, tu je prišla nesreča. Gonilni jermen brezčutnega stroja je zgrabil mojega moža, ga zavrtel in treščil z zlomljeno nogo na oljnati tlak.

Dva meseca že plega bolan naš rednik, in sila raste kot morski naliv, vsak čas nas preti požreti! V obupu sem šla v tovarno za volno in prosila za delo. Pustila sem moža in polunage črvice same in tresla volno; pičel zaslužek, gospod, za štiri ljudi! Sedaj pa tudi tega več ne morem; na praih mi sedi smrt in pod srcem se zgiba novo življenje.*

Zopet »cerovci«! Proč ž njimi!

Proč je!

(Konec prih.)

Dopisi.

Ribniški novičar. Srečna nesreča. Lansko jesen sem poročal, da je sapa vzela klobuk zvoniku sv. Ane, ga vrgla ob tla in ga dobro pretrla in pomečkala. Z velikimi stroški bi se dal popraviti in zopet postaviti na prejšnje mesto. To delo se zdaj prav lahko opravlja, kajti iz Amerike je došlo čuda denarja. Naši dobri domačini v Ameriki nabrali in poslali so v ta namen 2408 kron. Čast in hvala jim! Zdaj se ne bo le zvonikova streha popravila, ampak tudi vse pri cerkvi napravilo, da ne bode le do stojna, temveč tudi lična in prav lepa.

Čisto drugačnega »škvarta« kakor Amerikanci, so pa naši Hrovačani. Cerkev imajo prav

slabo in žalostno, stranske stene so neki narejene po uzorcu zamorakih kolib, obok pa je pristno ribniško delo, namreč iz »suhe robe«. To cerkev želé nekteri podreti in novo sozidati. Denarje ima cerkev 6000 kron, le nekaj lesa bi bilo treba dati in nekaj proste vožnje oskrbeti in morda nekoliko Ameriko na pomoč poklicati, pa bi stala v Hrovači lepa pokopališka cerkev. Pa je večina možakarjev rekla, da ne. Možje, ali vas ni sram, da vas Amerikanci, ki so iz pomanjkanja zapustili domač kraj, tako v »žakelj denejo«?!

Iz Mekinj. Spominčica na grob Marijni hčeri. Prvikrat je posegla božja poslanka smrt v tukajšnjo Marijno dekliško družbo ter je vzela iz njene arede pridno in pobožno dekle, 19letno Marijo Sušnik, cerkveno pevko, po domače Cajnarjevo iz Mekinj. Med prvimi je stopila v krog Marijinih hčerá, ter je zvesto in natančno spolnovala družbena pravila, dokler se ni ločila od nas. Vedenje njeno je bilo priprosto, otroško in nedolžno; čeravno je bila prijazna in rada vesela med družicami, vendar svetnih družb in praznih veselic ni iskala; v slabi tovaršiji je nisi nikdar našel ter tudi ne čul kake nečedne besede iz njenih ust. Žal, da naši mladi ljudje le preradi iščejo zabave in veselja po druščinah in krčmah; čim bolj pa se naveličajo in ogibljejo domače očetovske hiše in se drugod potikajo, tem slabše je zanje: naši Marici — tako so jo sploh imenovali — se je najbolj prijetno zdelo doma. Srce njeno je pač vleklo v druščino, pa ne v svetno, temuž k najboljšemu prijatelju Jezusu v farno cerkev. Skoraj ni minul dan, da bi ne bila pobožno pri sveti maši; pri obhajilni mizi smo jo videli mnogokrat; ob nedeljah se je pa zdelo, da se ne more odtrgati od cerkve. Po več ur je nepremično klečala pred Najsvetejšim. Obiskavala je sv. križev pot ter molila pred misijonskim križem! Mariji se je srčno priporočevala pred mil. kipom njenega prečistega Srca. Navadno je šele po »ave Mariji« zapuščala cerkev, največkrat zadnja. Bila je v vsem obnašanji in življenji uzor krščanskega dekleta, od vseh spoštovana in ljubljena. Pa Bog je sklenil to čisto dušo vzeti in spridenega sveta, da jej podeli plačilo čistih duš — gledanje božje. Prehladila se je in ker ni bila posebno trdnega zdravja, je bolezen postala nevarna; unela se ji je srčna mrena. Dne 5. majnika je legla. Zaprosila je takoj sv. popotnico. Trpela je revica hude muke. Tožila ni, udana v voljo božjo je trpljenje mirno prenašala, večkrat celo smehljaje; nekoč je zaihtela, menda vsled bolečin; koj nato pa se je sladko nasmehnila rekoč: to je pot v nebesa. Narodila je, da jo morajo na pare djati z društveno svetinjo. Napovedala je: v soboto bom umrla. In zgodilo se je. Ko je v petek še enkrat zavžila Jezusa,

je izročila dné 10. majnika ob pol 3 s križem v roki, roženvencem in Marijno svetinjo svojo dušo Stvarniku v roke. Srečna smrt Marijne hčere, v soboto, ki je dan Marijin, v cvetočem Marijnem majniku! Pokopali smo jo dné 11. majnika po končani slovesni procesiji s kipom Marijnega preč. Srca, katera se vrši tukaj vsako leto šestu nedeljo po veliki noči ob obilni udeležbi častilcev Marijnih od blizo in daleč. Spremljale so svojo mrtvo sestro k zadnjemu počitku z gorečimi svečami, mnoge ovenčane, Marijne hčere; prihitele so jej zadnjo ljubav skazat tudi Neveljske Marijne hčere. Za družbeno zastavo se je zvrstil spreved, pri katerem so krsto nesli mladeniči Marijne družbe. Pogreb je vodil iz prijaznosti v spremstvu treh duhovnikov veleč. g. kan. J. Sušnik iz Ljubljane. Pretresel in ganil je ta pogreb navzoče Marijne hčere, ter vse mnogobrojno navzoče ljudstvo. Nobeno oko ni ostalo suho, ko so mladeniči domače Marijne družbe na grobu zapeli Marijni hčeri še v slovo:

Otrok Marijin, blagor ti!
Končan je boj, telo počiva,
In duša večni mir uživa!
Nad zvezdami se zdaj raduješ,
Po svetu zlobnem ne žaluješ.
Naz j srce ti ne želi,
Otrok Marijin, blagor ti!

Otrok Marijin, blagor ti!
Ker zvesta b'la si hči Marije,
Ti solnce rajске sreče sijel!
Nikdar Marija ni pustila,
Da zmagala bi vražja sila:
Otrok se njen ne pogubi,
Otrok Marijin, blagor ti!

Iz Št. Ruperta, 28. maja. V tukajšnji fari smo imeli 11. maja t. l. birmo. Svojega višjega pastirja presvetlega kneza in škofa so vsi Ruperčani brez izjeme lepo sprejeli, ker je letos Presvetli tukaj prvokrat otrokom delil zakrament sv. birme. Popraviti pa so hoteli tudi, kar so sosedni liberalci v Trebnjem zakrivili, ker niso hoteli skazati svojemu škofu tiste časti, ki mu gre. Liberalni Trebanjci so hoteli svojemu škofu vzeti čast, pa so sami v sramoti ostali, ker so pokazali pravo napredno zarobljenost in so poštenim Trebanjcem, ki so v veliki večini v fari, napravili žalost. Tudi liberalni Št. Ruperčani so jih obsojali. Presvetli knez in škof dr. Anton Bonaventura se je pripeljal v soboto ob polu 5 uri popoldan v spremstvu č. g. dekana Trebanjskega in č. g. domačega župnika. Pred vasjo ga je pozdravil g. župan Anton Sedlar v spremstvu občinskega odbora in požarne brambe. Pred cerkvijo se mu je poklonilo učiteljsko osebje in v imenu učencev birmancev je Presvetlega nagovorila Justina Cimerman. Zvečer je bila po Št. Rupertu lepa razsvetljava in kresovi so goreli po gričih. Pevski zbor je zapel

podoknico, kjer je požarna bramba svetila. Otrok je bilo pri birmi okolu 470, nekaj jih je bilo iz Mirne. Presvetli si je ogledal še v nedeljo nekatere bližnje podružnice: na Veseli gori, Križevem potu, kapelo v Škrljevskem gradu in na pokopališču. V ponedeljek pa je škof obiskal tudi daljne podružnice na Vihru, Cirniku, kjer so ga posebno lepo sprejeli, pri svetem Roku in v Skocijanu. Povsod je ljudstvo svojega višjega pastirja z veseljem pričakovalo in pozdravljalo. Ti dnevi škofovega obiskovanja bodo pač vsem Št. Ruperčanom ostali v trajnem in lepem spominu.

Sv. Križ pri Kostanjevici. Dnó 8. maja na Vnebohodu Gospodov je bil pri nas drugi sprejem v Marijno družbo. Sprejem je vršil preč. g. dekan šentjernejski ob navzočnosti mnogoštevilnega ljudstva in med prepevanjem lepih Marijnih pesmi. Sprejetih je bilo 110 deklet. Lepo število, a še lepše se vidi, če pomislimo, da so bila ta dekleta vsa v letih med 17. in 25. letom. „O srečna dekleta“, rekel je marsikdo po ganljivem govoru preč. gospoda dekana. Res srečna, če bodo — kakor je poudarjal g. govornik — vseh 187 deklet nosilo Marijno podobo ne le na svetinjah ampak tudi v svojih mladih srcih. K temu pomagaj tudi ti, o Marija!

Iz Zgornjega Tuhinja. Jaz vem, da ne veste vsi kje je Zgornji Tuhinj. Povem vam torej, da je v tuhinjski dolini. Tuhinska dolina se začne eno uro od Kamnika naravnost proti vzhodu in se vleče ob štajerski meji štiri dobre ure do Motnika. Vrh dolgega klanca Kozjaka deli dolino nekako v sredi v dve dolini. V prvi so župnije Sela, Šmartin (Spodnji Tuhinj), Zg. Tuhinj, v drugi Spitališ in Botnik.

Iz Kamnika prideš v Zgornji Tuhinj peš v treh urah, iz Motnika pa rabiš dve debeli uri.

Nekaj posebnega pa je v Zg. Tuhinju — cerkev posvečena umirajoči Materi božji. Ljudstvo ima veliko zaupanje do umirajoče M. B. v Zg. Tuhinju, ne samo domačini, tudi daleč na okolu, kakor Štajerci zadreške in savinjske doline, Kranjci od Zagorja, Moravé itd. Priporočajo se ji posebno za srečno zadnjo uro, zlasti pa, če kdo ne more ne živeti ne umreti, kakor pravimo, obrne se do tuhinjske umirajoče Matere božje in gotovo se mu kmalu obrne na eno stran; ali umrje, ali pa se mu zboljša.

To je dobro, da veš in si zapomniš, ti utegne prav priti.

Nekdaj je bila tukaj zelo obiskana božja pot, tudi sedaj še prihajajo romarji.

Binkoštni ponedeljek popoldne ob 6. je priromala dekliška Marijna družba iz Kolovrata pet ur daleč in iz Spitališa s svojima voditeljema. Vseh pobožnosti se je udeležila tudi tuhinjska družba. Zvečer po slovesnem sprejemu in prihodu v cerkev je voditelj tuhinjske družbe govoril dekletom o tistem

grehu, ki človeku najbolj dela težko smrt, o grehu nečistosti, kako strašen je sam na sebi in kako strašen po svojih nasledkih. Po petih litanijah so tuhinjska dekleta romarice peljale s seboj na prenočišče. Drugo jutro je voditelj kolovraške družbe g. Vilman Gašper govoril o koristi in sadovih češčenja Marijnega, voditelj špitalske družbe g. Alojzij Češarek pa je v vznesenih besedah popisaval lepoto devištva ter dekleta nauduševal, naj si ohranijo to lepoto. Dekleta so skupno prejela sv. obhajilo. Lepo je bilo! Bog daj, da bi nobena izmed deklet, ki so se udeležile tega romanja in pobožnosti, nesrečno ne umrla, nobena ne bila pogubljena! Tuhinjska Mati božja, prosí zanje, izprosi vsem srečno zadnjo uro!

IZ SMLEDNIKA. Dragi „Domolub“! V velikem številu prihajaš k nam in prav radi prebiramo tvoje novice iz raznih krajev, pa verjemi, da so nam one iz domačega kraja najljubše. Tako v nekak notranji ponos so nam, češ, tudi drugi bodo vedeli za nas, da živimo in delamo. Zato poročam, da imamo pri nas nas že dobro leto ustanovljeno deklinško in mladeniško Marijno družbo. In letos na binkoštni ponedeljek so nam fantje priredili lepo veselico. Igrali so igro: »Kmet — Herod« pod vodstvom našega neutrudnega in za vse dobro vnetega g. kapelana na splošno zadovoljnost. Da ste jih videli, kako pogumno so nastopali, kakor večji glediški igralci in vendar so bili prvič na odru! Le tako naprej, to je zdravo razvedrilo za naše ljudstvo. Dohodki se bodo obrnili za mladeniško zastavo. Čuje se, da hočejo tudi dekleta nastopiti in igrati »Lurško pastirico«. To bo zopet nekaj za nas! Liberalci nam vedno očitajo, da nas duhovniki tlačijo. A mi vemo, kdo je za ljudstvo in kdo ni. Kaj so pa že liberalci storili za nas? In zdaj so nam naši duhovniki osnovali čebelico, jako koristno napravo, katero smo vsi z veseljem sprejeli in pozdravili. Marsikak krajcar se bo shranil, ki bi se tako zapravil. Mi spoznamo, da nam duhovniki želijo le dobro. Zato se pa tukaj javno zahvaljujemo za toliko požrtvovalnost in kličemo iz dna hvaležnih src: Bog povrni stotero!

Hvaležni Marijni otroci.

Hamborn na Pruskem, dné 9. maja. Cenjeni „Domoljub“! Naznani svetu, da tudi tukaj bivajo Slovenci in da imaš med njimi svoje prijatelje in naročnike. Povej rojakom v domovini, da smo imeli tukaj od 24. do 29. aprila prav vesele dni, katerih nikdar ne bomo pozabili. Imeli smo namreč sv. misijon v slovenskem jeziku, katerega so vodili pred. frančiškan o. K. Zemljak. Težko smo pričakovali tukaj slovenskega duhovnika; kako težko, to ve le tisti, ki je ločen od domačije in mu je le redko daj prilika dana, da sliši besedo božjo v milem

maternem jeziku. Kar je pa še hujše je to, da ne more človek svetih zakramentov prejeti. Ali zdaj smo pa tudi mi imeli tako priliko. Zato se prisrčno za hvalimo prevz. in premilostljivemu gospodu knezu in škofu ljubljanskemu, ki so tako skrbni za svoje ovčice, da se spominjajo celo tistih, ki so daleč po svetu razkropljeni.

Zahvalimo se pa tudi iskreno prečastitemu gospodu očetu frančiškanku Kasijanu Zemljaku, ki so prišli tako daleč nas obiskat, in ker so nam tako lepo na srce govorili, da lepih govorov ne bomo nikdar pozabili. Prisrčna hvala zlasti tudi za pete litanije Matere božje katere smo vsak popoldan imeli in ki so nas tako razveselile, da bi bili kmalu pozabili, da smo na Pruskem

Zatorej kličemo mi Slovenci tukaj iz dna srca: Bog ohrani še dolgo prevzvišenega gospoda kneza in škofa ljubljanskega, pa tudi pred. g. o. K. Zemljaka in blagoslovi njega seme, ki so ga vsejali med tukajšnje verno ljudstvo,

Razkropljeni bratje Slovenci na tujem.

IZ RAZNIH KRAJEV. — Ker se dopisi tako množijo, da jemljo preveč že tako pičlega prostora v našem listu, zato bomo v prihodnje pod tem naslovom prinašali okrajšane dopise. Zlasti bomo na tem mestu priobčevali one dopise, ki se nam ne bodo zdeli splošne važnosti, so bili prepoznosno poslani, ali pa ki so preobširno sestavljeni. K temu koraku smo se odločili samo z ozirom na prospeh našega lista. — **IZ GLADBeka na Westfalskem.** Lepe velikonočne piruhe smo prejeli Slovenci na Westfalskem iz domovine; sicer smo bili že blizu Binkošti, pa vseeno smo jih bili silno veseli. Prišli so namreč zopet k nam misijonarji, ki so nas pripravili za dobro velikonočno spoved in nas sploh duhovno poživili; tu v Gladbeku so bili p. Kasijan Zemljak, iz reda sv. Frančiška; v milem maternem jeziku so obhajali to redko pobožnost in sicer s tako gorečnostjo, da so se morala najbolj trda srca omehčati; saj se pa tudi v tukajšnji cerkvi še nikdar ni udeležilo tako veliko število Slovencev sv. spovedi kot letos. Bog plačaj tisočero ljubljanskemu knezoškofu, ki nas ne pozabijo na ptujem, ravno tako pa tudi gorečim misijonarjem, ki se ne ustrašijo velikih težav in trudov, ki so sklenjeni s takimi misijoni. Naša srca so polna hvaležnosti! — **IZ DRAGOMLJA.** Pri naši novi kapelici, o kateri smo že pisali v »Domoljubu«, smo vsak večer meseca majnika obhajali prav mične smarnice; lepo je bilo videti veliko število malih in velikih na kolenih pred podobo naše ljube Gospé presvetega Jezusovega Srca, časteč jo z rožnim vencem in petimi litanijami. Vsem udeležencem lepa hvala, zlasti fantom in dekletom za ubrano petje. Marija naj bo plačnica! — **IZ PREČINE-**

se nam poroča, da se je od 30. aprila do 8. maja vršil ondi sv. misijon v splošno zadovoljnost. Delavnost misijonarjev se je kosala z gorečnostjo faranov. Bog plačaj vsem: č. o. misijonarjem, pa tudi vsem drugim duhovnikom, ki so tako pridno pomagali na misijonu! — Iz Komende se nam piše, da je dné 19. maja napravila ondotna Marijna družba mladeničev izlet in romanje k sv. Joštu nad Kranjem. Udeležili so se romanja skoro vsi mladniki do zadnjega; z veliko naudušenostjo so hiteli po dolgi poti do svojega cilja, kjer so z vso gorečnostjo opravili svojo pobožnost. Vkljub neotesanim zabavljivcem smo veseli, da smo obiskali to lepo božjo pot! — Naj še dostavim, da je roka božja zopet presadila nežno cvetko iz Marijne dekliske družbe v božji vrt. Po hudi bolezni, katero je rajna Marija Štebe vsa udana prenašala, je šla ta vzorna Marijna hči k svoji Materi po plačilo. Prosi za nas in za Marijno družbo! — **S Pivke.** Na binkoštni ponedeljek so napravili udje Marijne družbe trnske kuracije in oni udje iz Knežaka, ki še nimajo svojega voditelja, božjo pot k sv. Križu poleg Loža, tako da je bilo skupno do 200 zbranih na prijazni sloveči Križni gori. Zlasti pa je naudušenost povzdignilo to, da so se nam pod vasjo Klance pridružili udje „Marijne družbe“ starotrške, pod vasjo sv. Ana pa so nam nasproti prišle Marijne hčere iz ostalih vasi. Prav spodbudno se je izvršila vsa slovesnost; prejeli smo do malega vsi tudi sv. zakramente, kar sta omogočila poleg voditelja trnskega kurata A. Železnega v pomoč prihitevša gospoda dr. Krek iz Ljubljane in starotrški kapelan. Bog povrni! — **S Čateža pod Zaplacom** nam poročajo, kako žalostni so farani, ker so izgubili svojega vrlega dušnega pastirja Nikolaja Stazinskega, ki so se preselili v Staro Loko. V kratkem času, kar so bili na Čatežu g. Stazinski, se je vse obrnilo na bolje, rekel bi, vse prerodilo. Težko bi bilo popisati, kaj so storili za nas v šoli in v cerkvi. Zato jih je vse ljubilo. Res so imeli nekaj nasprotnikov, pa le zato, ker gospod niso zemenarjali svojih dolžnosti in hoteli vse pridobiti za dobro stvar. Toda kdor takega gospoda ne ljubi in ne spoštuje, mora biti sam hudoben in ničvreden človek. In ti ljudje se imenujejo liberalce! Zato se vse ljudstvo obrača od njih; o da bi se odprle oči tudi tistim, ki so še zaslepljeni! Vrlemu g. Nikolaju pa Bog obilno povrni! V naših srcih ostane za vedno hvaležen spomin! — Eden, ki je tudi izpregledal in zapustil liberalce!

Iz Slovenskih gorc. (Ljudstvo slovensko, ali so to tvoji prijatelji?) Pred dobrim mesecem razkrili so pri nemški posojilnici v Št. Lenartu v Slov. gor. velikansko poneverjenje. Kolikor je znano doslej, manjka 180.000 K. Kriv je vsega predobro znani sovražnik Slovencev, začetkom leta umrl, župan

Mravljak. Ta mož je bil pri posojilnici s a m v s e: načelnik, knjigovodja, nadzornik i. t. d. Prizadeti niso samo nemškutarji, temveč žalibog tudi veliko Slovencev, ki so kar slepo verjeli Mravljaku ter si ali izposodili ali pa vložili denar v omenjeni posojilnici. Ni možno popisati, kakšno razburjenje vlada med ljudstvom; ni čuda, saj bodo nekatere družine popolnoma vničene. Zlasti bo huda predla nemškutarskim lenartskim tržanom, ki so itak že do grla v dolgovi. Prve naselnike v Št. Lenartu imenuje ljudstvo „fünfarje“, sedajni tržani pa še tega imena ne bodo vredni, ker niti za „petak“ premoženja ne bodo več imeli. In kako je prišlo do takega poloma? Mi Slovenci se temu nikakor ne čudimo. Rajni župan Mravljak je namreč bil češčen in slavjen, kakor polbog! Vse je ležalo na trebuhu pred njim — kmet in gospod. Neizmerno velik upliv je imel na ves okraj, bil je kakor turški paša, ki samo zapoveduje. Gospoda in ljudstvo ga je ubogalo. Le nekaj podatkov iz njegovega paševanja: Ob neki cerkveni slovesnosji dali so razobesiti lenartski g. dekan na zvonik slovensko zastavo. To pa je tako razburilo Mravljaka, da je siloma vlomil v zvonik in sam v imenu postave odstranil slov. zastavo raz zvonik, ko je vendar vsa župnija slovenska. Grozovita predrznost! — Pred štirimi leti zidali so v Št. Lenartu petrazredno šolsko poslopje. Stavbo je prevzel Mravljak, da bi pod streho spravil svojo opeko! Stroški za šolo so znašali 66.000 K!! Toda hujše še pride! Za tri (reci tri!) leta se je šola jela rušiti podirati!! Več ko pol leta ni bilo šolskega pouka. Popravilo je stalo 18.000 K!! Kmet je plačeval, a nič ni godrnjal, nič mrmral, nič klel, „ker so gospod Mravljak šolo zidali“! Mravljak je bil bog našega slepega kmeta. In čujte nasprotno! V neki sosedni župniji so lani postavili trirazredno šolsko poslopje. Stane le okoli 14.000 K. In stavba je velika, lepa. A ljudstvo je grozovito preklinjalo. Stavbo je prevzel kmet domačin! Če bi jo prevzel kak Mravljak, bi ista šola stala gotovo 50.000 K in ljudstvo bi molilo za Mravljaka. — Dalje. Lani se je nek zaslužni duhovnik nepovoljno izrazil o Lenarčanih, češ, niso dosti vredni, ker nič ne zahajajo k službi božji. In kaj se je zgodilo? Mravljak in celi lenartski trg je bil razburjen. Mravljak skliče občinsko sejo, slavni očetje sklenejo duhovnika tožiti. Res ga tožijo. Duhovnik mora k sodnji. Ta mora izjaviti, da ni imel namena žaliti globoko pobožne Lenarčane. In „štajerc“ je kmalu prinesel to lenarčko pečenko. (O lenarčki nemški posojilnici pa še sedaj molči). — Nesrečni Mravljak je napadal v časnikih vsakega narodnjaka, zlasti še duhovnika. Lani posebno je trosil toliko laži o nekem duhovniku, da je bil ta primoran proti njemu sodnijsko postopati. Pravda

se je vršila pred porotniki. Duhovnik je propadel. Porotniki so bili sami Nemci, le jeden Slovenec; zato je glasovalo 11 porotnikov proti, 1 pa za duhovnika. Veselje v lenarškem trgu je bilo nepopisno. In kaj se zgodi? Ni minulo par mesecev in Mravljaka so pokopali, ostali lenarčki nemškutarji pa, ki so bili tedaj vsi priče proti duhovniku, sedaj s strahom in trepetom gledajo v prihodnost, skoro če ne vsem bo vse prodano! — Slednjič še naj pripomnimo, da so bili Mravljak in vsi nemškutarji, ki so bili pri nemški posojilnici, veliki prijatelji „Štajerca“, katerega so na drobno in na debelo prodajali in razširjali kot prijatelji slovenskega ljudstva. Ljudstvo slovensko, glej, to so tvoji prijatelji! Tem si verovalo doslej več, kakor svojim dušnim pastirjem. Glej, taki so! Tvoj denar hočejo, zato se ti prilizujejo. Hvala Bogu, eno korist pa vendar imamo pri tej sramotni zadevi, namreč to, da je nemškutariji v lenarškem okraju za zmirej odklenkalo.

Z Vač. — Dvojno slovo. (V spomin umrlemu g. J. Smukavcu.)

Zdaj bivaš vrh višave jasne,
Kjer ni mraku, kjer ni noči;
Tam solnce sreče ti ne vgasne,
Resnice solnce ne stemni.

S. Gregorčič.

Nepozabni gospod Ivan se je poslavljaj od svojih faranov. Dolžnost ga je klicala drugam. A težko, težko je bilo slovo. Bridko so jokale ovčice ko so izvedele, da jih bo zapustil ljubeznivi in skrbni dušni pastir. Jokal je nedolžen otrok, ko je čul, da odhaja dobri katehet, zasolžila se je mladenka, ko je slišala da zapušča ta kraj oni, ki ji je pokazal, pod čigavim varstvom bo najlažje premagala nevarnosti tega sveta, in ji v ta namen ustanovil Marijino družbo, in izkušenemu možu, čigar oko se ni solzilo že leta in leta, je pritekla solza na lice ko je videl, da se poslavlja oni, ki je bil njegov največji prijatelj v dušnih in često tudi v telesnih potrebah. Cela cerkev je jokala, ko je zaklical poslavljajoči se zadnji: z Bogom!

Težko je bilo to slovo, a zveste ovčice je čakalo še težje. — Bilo je teden pozneje. Po fari se je razširila žalostna novica, da gospoda Ivana ni več med živimi. Binkoštno soboto je splavala njegova blaga duša tja gori nad zvezde, kjer se veseli zdaj vedno lepega majnika in uživa plačilo za trudapolno delovanje na tem svetu.

Sicer je bil rajni že dolgo bolehen, toda kaj takega ni pričakoval nihče tako nenadoma. Kdo izmodruje pota božje previdnosti?

Mnogoštevilno so se zbrali na binkoštni ponedeljek Vačani pred ljubljanskim Leoniščem, da se zadnjič poslove od dobrega gospoda in ga spremijo na zadnjem potu. — Grenko je bilo prvo slovo, a

še grenkejšo je bilo drugo. Nobeno oko ni ostalo suho, ko so spustili v zemljo zadnje ostanke vzornega dušnega pastirja. Stali smo ob grobu kakor otroci, ko polagajo vanj skrbnega očeta. — Kako težko se je ločila od dragega sina šele ljubeča mati! Pač neizmerna je njena izguba, a tolaži naj jo zavest, da ji bo prihitel nasproti v družbi nebeščanov, ko bo i ona zapustila dolino solz. Tudi tebe, blaga sestra, naj tolaži zavest, da: „zopet vid' mo v raju se nad zvezdami.“

Med nami pa ostane rajni g. Smukavec v vednem spominu. Postavil si je v naših srcih spomenik, ki ga časov sila ne more razrušiti.

Spavaj mirno, blaga duša!

Slovenski novičar.

Novi stolni prošt v Ljubljani je postal preč. gosp. semeniški ravnatelj prelat dr. Ivan Kulavic. Novoimenovani gospod stolni prošt je bil rojen dne 23. marca 1838 v Mehovem (Podgrad) pri Novem mestu kot sin ljudsko šolskega učitelja; gimnazijske nauke je dovršil pri čč. oo. frančiškanih v Novem mestu in potem v Ljubljani, bogoslovne pa v ljubljanskem semenišču. V mašnika je bil posvečen kot tretjeletnik dne 3. avg. 1862. Bogoslovne nauke je potem nadaljeval v Avguštineju na Dunaju ter bil ondi promoviran doktorjem bogoslovja. Kapelanoval je v Sostrem in Št. Vidu na Dolenjskem, potem pa je prišel za podvodjo in ekonomo v ljublj. semenišče. Kmalu nato je bil imenovan za c. in kr. pridvornega kaplana ter za učnega ravnatelja višjega duhovniškega izobraževališča pri Sv. Avguštinu. Pozneje je bil imenovan za častnega in kmalu nato za pravega kanonika ljubljanskega stolnega kapitelja in ravnatelja ljublj. bogoslovnice. Presvetli cesar je dovolil, da sme i dalje nositi naslov c. in kr. pridvornega kaplana, sv. oče ga je pa imenoval za apostolskega protonotarja in papeževega hišnega prelata, sedaj pa za naslednika umrlega stolnega prošta, njegovega nekdanjega učitelja dr. Klofutarja. Na mnogo let!

Umrl je 17. t. m. po kratki, mučni bolezni č. gospod Janez Nep. S m u k a v e c, bivši vaški beneficijar, star 32 let. Rojen je bil 12. maja 1870 v Bohinjski Bistrici; v duhovnika posvečen 23. julija 1796. Bil je eno leto semeniški duhovnik, potem pa služboval kot kapelan na Blokah in v Horjulu ter kot beneficijar na Vačah pri Litiji, od koder se je 10. t. m. preselil na ložjo kapelansko službo v Železnikih. Prišel je k zdravniku v Ljubljano ter se nastanil v Leonišču, kjer je za ledvičnim vnetjem izdihnil svojo dušo. P. v m.!

† Monsign. Ivan Treven. Iz Idrije nam je došla žalostna vest, da je tamkaj umrl umirovljeni biv-

ši sv. Ivanski (Trst) župnik, veleč. gospod Ivan Treven. Z Ivanom Trevnom polože v grob poštenjaka, moža plemenitega značaja, rodoljuba v polnem zmislu te besede. Mnogo je bilo viharjev v dolgih letih njegovega župnikovanja pri sv. Ivanu, ali pokojni Treven je vsikdar junaški kazal svoje narodno prepričanje. Bodi mu lahka slovenska zemlja!

Duhovniške premembe v ljublj. škofiji. Podeljene so bile župnije: Kamnik je podeljen preč. gosp. Ivanu Lavrenčiču, župniku in dekanu v Šmartnem pri Litiji. Župnija Bohinjska Srednja vas je podeljena č. gospodu Janezu Berlicu, župniku v Mošnjah. — Črnomelj č. g. Stankotu Peharcu, kapelanu v Stari Loki; Preserje č. g. Matiji Gerzinu, župniku v Fari pri Kostelu; Turjak č. g. Mihaelu Horvatu, župnemu upravitelju na Babinem polju; Zagorje č. g. župniku Goth. Rott-u v Koč. Srednji vasi; Čatež pod Zaplalom č. g. kaplanu H. Povšetu Dragatuš pa župniku v Grčaricah č. g. Leop. Raktelju. Č. g. Ivan Čebašek, župnik na Črnem vrhu nad Idrijo, je resigniral na podeljeno mu župnijo Sodražico. — Premeščeni so bili čast. gg.: Nikolaj Stazinski s Čateža pod Zaplalom kot kapelan v Staro Loko; Adolf Knol iz Semiča kot župni upravitelj na Babino polje; Peter Janc, kapelan na Toplicah, kot župni upravitelj ondi; Ivan Mihelčič iz Slavine v Železnike; Ivan Kramar z Dobrave pri Kropi na Vače; Frančišek Pavlin, bivši župnik dragatuški, kot župni upravitelj na Col; Josip Brešar iz Ribnice kot župni upravitelj v Sodražico; Ivan Traven, župni upravitelj v Sodražici, kot kapelan v Ribnico; Ivan Florijančič iz Črnomlja kot prvi kapelan v Poljane nad Škofjo Loko; Jakob Benedičič iz Škocijana pri Dobravi v Šmarjeto, od koder prosi oboleli kapelan Frančišek Koželj za začasni pokoj; Josip Gliebe, kapelan v Starem logu je bil premeščen kot župni upravitelj v Grčarice.

Važen shod bo v nedeljo, dne 8. junija ob 12. uri opoldne na planinci na Šmarni gori. Sklicuje ga »Slov. krščansko-socijalna zveza«. Na shodu bo govoril tudi č. g. dr. Krek.

Ljudska veselica na Šmarni gori. Naša vrla »Slov. kršč. soc. zveza« priredi v nedeljo 8. t. m. kakor naznanjeno, tudi veselico na Šmarni gori. — Čvrsti pevci in pevke nas bodo tu razveseljevali z lepim petjem, rekla se bode marsikatera poštena šaljiva beseda, dekleta iz Vevč bodo predstavljale igro »Sv. Neža«, fantje pa šaloigro »Kmet in Herod«. — Vsak bode imel torej tudi obilo poštene zabave.

Spominek za † g. prof. J. Marna je, kakor se nam poroča iz Štange, kamnosek g. Feliks Toman

izdelal in vže postavil. Spominek je prav čeden. — Plošča je iz lepega senita s primernim napisom. — Okvir in rosete so iz lepega sivega kamna. Nad spominsko ploščo je angeljeva glava iz kararskega marmorja. Spominek je vzdian v cerkveno steno na južnovzhodni strani, kjer se lepo vidi. Spominek se bo slovesno odkril kresni dan 24. junija dop. v navzočnosti prevz. g. knezoškofa. Vljudno vabimo k tej slovesnosti k sv. Antonu.

Birma v ljubljanski stolnici o binkoštnih praznikih. Birmancev je bilo v nedeljo 1230, med temi 607 dečkov in 623 deklic; v ponedeljek je bilo birmancev 174, med temi 89 dečkov in 85 deklic. Torej je bilo birmanih skupaj 1404, izmed teh jih je bilo iz mesta Ljubljane 681, iz tujih škofij pa 22.

Umril je 20. maja v ljubljanski deželni bolnici posestnik in trgovec na Vrhniki gosp. Jurij Grampovčan, oče č. o. frančiškana Kl. Grampovčana, v dobi 74. let. Pokojnik je bil mož kremenitega značaja in vsikdar zvest somišljenik naše stranke.

Goriški nadškof. Za nadškofjsko stolico v Gorici je imenovan mgr. Andrej Jordan, stolni prošt v Gorici. Bil je rojen 29. novembra l. 1845., v mašnika posvečen l. 1868. Služboval je pri nadškofu Golmajerju kot ceremonijar in tajnik. Pozneje je bil spiritual v semenišču. Nekaj časa je bil drž. poslanec in po imenovanju Valussija za tridentskega knezoškofa je postal stolni prošt v Gorici. Novoizvoljenega nadškofa goriškega Jordana oče je bil rojen na Malencah pri Mihelcu števil. 1, 20 minut od Kostanjevice. V tej vasi žive še v treh hišah Jordani, bratrancei presvetlega nadškofa.

Dve novi važni knjigi. »Slovenska krščansko socijalna zveza« je izdala l. snopič svoje »Knjižnice«. »Zveza« priobčuje temeljito razlago društvenega in zborovavnega zakona, katero je priredil deželni poslanec g. dr. Viljem Schweitzer. Vsak mesec namerava izdajati po en snopič, obsegajoč dve poli, cena enemu snopiču je 30 h. Naročnina naj se pošlje za vse snopiče, ki bodo izšli do konca letošnjega leta skupno, t. j. za 8 snopičev à 30 h = 2 K 40 h. Naročnina naj se pošilja pod naslovom L. Smolnikar, stolni vikar v Ljubljani. Več o tej velevažni knjigi še spregovorimo. — G. Svetoslav Premrou, uradni vodja »Centralne posojilnice« v Gorici, izda »Navodila za poslovanje in knjigovodstvo v slovenskih raiffeizenskih posojilnicah.«

Nov snopič »Zbirke ljudskih iger.« Te dni izide četrti snopič »Zbirke ljudskih iger«, katere izdaja »Slovenska kršč. soc. zveza.« Četrti snopič bode obsegal: 1. Doktor Vseznal in njegov sluga Štipko Tiček; veseloigra v dveh pejanjih (samo moške uloge.) — 2. Vaški sko-

pub. Igrokaz v treh dejanjih (samo moške uloge.) — 3. Novi zvon na Krtini. Igrokaz v dveh dejanjih (samo moške uloge.) — 4. Zakleta soba v gostilni „pri zlati goski.“ Predpustna burka v enem dejanju (samo ženske uloge).

Z Vipavskega se nam piše, da vlada v liberalnih krogih velika žalost, ker je zagromela na tla liberalna trdnjava v Podkraju. To nas veseli! Tudi na Vipavskem spoznava ljudstvo vedno bolj pošteno delo katol. narodne stranke in se odvrča od laži-liberalizma.

Kmetijsko društvo v Dobrépoljah je imelo na vnebohodov dan občni zbor. Koncem l. 1901. je imela zadruga 380 zadružnikov. Denarnega prometa je imela nad 203.000 K in res. zaklad je znašal 4055 K. — V minulem letu je porabilo društvo 145.000 kg. mleka za sir in surovo maslo. Sočivja je izvozilo 67.000 kg. Tekom leta se preseli zadruga v lastne prostore, kjer se bo lahko vsestransko razvila.

Javna zahvala. Gospodu dr. Šusteršiču, poslancu 5. kurije, kateri se je za naše koristi v parlamentu tako izdatno zavzel, izjavljamo podpisani svojo najpristranejšo zahvalo in vsestransko priznanje. — Ljubljana, dne 24. maja 1902. — Za odbor ljubljanskih postreščkov: Lorenc Košir, načelnik.

Odlikovanje. Prostovoljna požarna bramba v Dobu je izvolila svojim častnim članom za društvo zelo zaslužnega in nepozabljivega častitega gospoda Tomaža Potočnika, župnika na Breznici. — Občinski svet v Horjulu je imenoval častnima občanoma g. dr. Jan. Ev. Kreka in drž. poslanca g. Fr. Povšeta.

Izlet na Šmarno goro. Za izlet Slovenske kršč. soc. zveze na Šmarno goro je vedno večje zanimanje. Svojo udeležbo je priglasilo že okolu 20 društev. Izlet se bo vršil v nedeljo 8. junija. Del izletnikov se bo odpeljal v nedeljo zjutraj z jutranjim gorenjskim vlakom do Vižmarjev, drugi del pa pojde peš do Vižmarjev, vendar bi bilo želeti, da se oba dela združita na kolodvoru v Vižmarjih ob 7. uri 22 min. zjutraj. Nato bo skupni odhod z društvenimi zastavami na Šmarno goro. V romarski cerkvi na gori bo ob 10. uri zjutraj daroval sv. mašo dež. poslanec č. g. dr. Jan. Ev. Krek. Ob 1/2. uri se prične ljudska veselica na planinici z govori petjem, komičnimi prizori, godbo, šaljivimi igrami in drugo zabavo. Odbor bo preskrbel vse v splošno za dovoljnost. Priporoča se, da izletniki vzemo kaj jedi seboj. V nedeljo 8. junija na svidenje na Šmarni gori!

V Zrečah pri Konjicah so ponesrečili: a) Gričnik Janez od sv. Kunigunde prinesel je h kovaču sekire brusit; čakajoč zunaj kovačnice, si je zlomil

desno nogo, a sam ne more povedati, kje da je pravi vzrok nesreči. b) V premogovniku je Stropnik Franc od Velenja krhal rudo, nad njim se je odtrgala plast premoga ter ga pod seboj potisnila za več metrov ploboko; pri padcu se mu je zlomila ena noga in razklalo je revežu nos. c) Švab Valentin z Dóbrave je v žagarnici dobil po nesreči odpadek žrebja v desno oko; upa se, da ne bo slabih nasledkov za vid. Prvi ozdravlja se v bolnišnici v Mariboru, drugi v Celji, a tretjega je zdravnik napolil v Gradec. d) Zadnji mraz je osmodil trto po višjih legah; po ravnini je slana počvrčkala samo ližolo, a rast žita in ocvetanje drevja je oviralo štiritedensko deževanje.

Nova maša. Dne 20. julija opravil bode prvo nekrvno daritev v svoji rojstni vasi v Lešah častiti gospod Jožef Valjavec iz misjonske družbe Salezijancev. Čestitamo!

U onil je v Št. Rupertu dné 5. maja Janez Urbančič, 9 letni učenec, ko je nesel h krojaču blago za novo birmsko obleko.

Očitna kazen. Na Suhi pri Škofji Loki je na svetega Marka dan postavil nek cerkovnik križ v vežo hiše, kjer bivajo njegovi sorodniki, da se pogovori z njimi. Hlapec, ki jih je imel precej „za ušesi“ in ki je prejšnje dni precej „robantil“, pride v vežo. Dekla mu pravi: „Tam-le Boga poljubi, da ti bo odpustil, kar si te dni zagrešil.“ Hlapec pravi: „Poleno bom vzel in ga parkrat udaril, pa bo“, in šel naprej. Drugi dan je šel proč od onega gospodarja v župnijo Presko. Ko gre v novi službi z vozom po les, se mu konji splašijo, hlapec pade pod voz, dvakrat se mu noga zlomi in črepinja razbije. Umrl je kmalu.

Častivci najsvetejših Src! Prišel je mesec juni, ki je posvečen presv. Srcu Jezusovemu. Zato se vam vnovič toplo priporočajo lansko leto izdane „Obljube presv. Srca Jez.“, katerih se je do zdaj razpečalo že 19.000 izvodov. O izbornosti te brošurice priča veliko število razpečanih iztisov. Dobiva se pri vodstvu bratovščine presv. Srca Jez. in Mar. v Mariboru (v bogoslovnici) kom. 10 v, po pošti 13 v, vodstvo je izdalo tej slično brošurico „Lepotea najč. Srca Marijinega“, ki ima v jako okusni obliki na 20 straneh: kratek poduk o češčenju najč. Srca Mar., razne primerne molitve in pobožne vaje, pobožnost v čast Materi Božji 7 Žalosti, kratek poduk o bratovščini najč. Srca Marijinega. Knjižica je hkrati pristopnica k bratovščini. Cena ji je 6 v. komad, po pošti 10 v, 100 kom. skupaj s pošto vred 6 K. Častivci najsvetejših Src, sezajte marljivo po teh knjižicah!

Bohinjska železnica. Delo v bohinjskem predoru hitro napreduje. Na kranjski strani je izkopá-

nih približno 800 metrov, na podbrški kakih 800 metrov. Največ delavcev je Lahov in Tirolcev. Podjetnik Ceconi vodi delo osebno in je glede discipline zelo strog. Nerednih delavcev ne trpi, pridnim pa plačo zviša. V letu 1905, meseca oktobra se bomo že vozili pod Črno prstjo k sosedom na Kranjsko.

Drobtine.

Slovenci v Ameriki napredujejo z velikimi koraki. Znano je, da imajo več delavskih podpornih društev, kakor Slovenci na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Primorskem skupaj. Svojih tiskovnih društev imajo pet s peterimi tiskarnami in peterimi listi: „Amerikanski Slovence“, „Mir“, „Nova Domovina“, „Glas Naroda“ in „Glasnik od Gorenjega jezera.“ Sedaj ustanavljajo razna dramatična društva in svoj leposloven 1 st.

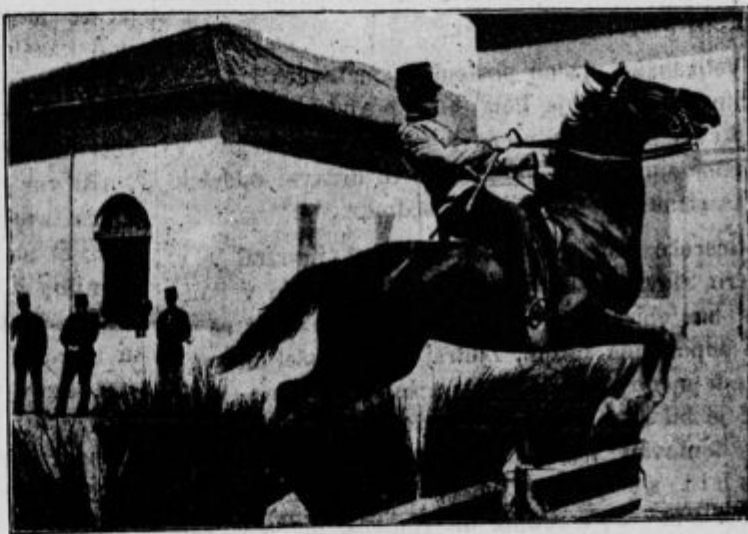
Vojška med Buri in Angleži je končana. V saboto, dne 31. maja po noči so angleški generali in burski odposlanci podpisali mirovne pogoje. Vsebina vseh mirovnih pogojev še ni popolnoma znana. V Londonu in po vsem Angleškem vlada vsled konca te nesrečne vojske velikansko veselje. V prihodaji številki prinesemo več podrobnosti.

Vrelo jezero. Iz Bayona se poroča: Več hribolazcev je šlo na goro Estutz v Pirenejah. Ustrašili so se, ko so videli, da kipi in vre v jezeru, katero je precej visoko na gori. Mislili so, da je to nov Mont-Pelee, in so preplašeni pribežali dol. Tam so pa ljudje pravili, da to ni nič posebnega. Vsako leto ob gotovem času začne v jezeru kipeti, a se potem brez škode zopet pomiri.

Velikanska nesreča na otoku Martiniku, o kateri smo zadnjič poročali, je še večja, kot se je v začetku domnevalo. Pred nesrečo, ko je bilo ljudstvo vsled potresev vse zbegano, je guverner Muttet poslal oddelek vojakov v St. Pierre, da bi zabranili splošni beg ter se je tudi sam s svojo soprogo podal tja mirit prebivalce. Le tako je mogoče razložiti tako veliko število ponesrečencev; poginil je tudi guverner s soprogo. Žrtva te grozne nesreče je postalo tudi 20 redovnikov in 37 sester, 160 učencev in 200 učenk zavoda sester sv. Jožefa. Škof Kombon pa je med živimi, ker je bil ob času nesreče doma pri svojem nadškofu na Francoskem. Ko je izvedel žalostno vest, je hotel takoj odpotovati, a so ga zadržali; sedaj se trudi na Francoskem izposlovati kar

največ pomoči za svoje nesrečne ovčice. On pravi, da bi bilo treba več kot 200 milijonov frankov, ko bi se hotela vsa škoda poravnati. — Toda vse kaže, da bo otok uničen za vedno. V nedeljo dne 25. maja je bil zopet nov, strašen izbruh; odprlo se je petero novih žrel. Šest krajev z okoli 16.000 prebivalci je zasula lava. Severna Amerika je brzojavno pozvala francosko vlado, naj pošlje ladovje, da se otok izprazni. — Tudi na sosednjem otoku sv. Vincenc bljuje drug ognjenik, ki je zahteval že več kot 2000 žrtev in naredil ogromno škodo.

Stražnik ustrelil stražnika. V Ivanci na Hrvaškem bilo je trgovcu Günwaldu mnogo stvari pokradenih. Stražnika Vinko Grabar in Imbro Putarek lovila sta tatu vsak na drugo stran. Po dolgi hoji opazi nekoliko vinjeni Grabar v nekem grmu človeka. Hitro pomeri s puško in sproži, meneč, da se mu

Španski kralj Alfonz XIII. v jahalnici.

hoče tat potuhniti človek v grmovju je zastokal in mrtev se je zvalil na cesto stražnik Putarek, ki je hotel v grmovju počakati Grabarja. Nesrečni Putarek je ostavil vdovo s tremi nepreskrbljenimi otroci.

Večje nesreče po Kr. rojstvu. Leta 79, Herkulanium in Pompeji, razdejana, 1667. Semaha, trimesečen potres, 80.000 mrtvih; 1692. Port Poyal na Jamaiki, razdejan, 3000 mrtvih; 1693. v Siciliji porušeni 54 mest, 300 vasi, Catania popolno izginila, 100.000 mrtvih; 1703. Jeddo na Japonskem, 200.000 mrtvih; 1713. pri Pekinu 100.000 mrtvih; 1746. Lima in Callao porušena, 18.000 mrtvih; 1751. Portau Prince na San Domingu razdejan; 1755. Quitto in Lizbona, v osmih minutah večina hiš porušeni, 50.000 mrtvih; 1767. na Martiniquu potres; 1788. St. Lucia, 8000 mrtvih; 1767. cela dežela od Santa Fé do Panama 40.000 mrtvih; 1812. Caracas, 12.000 mrtvih; 1842

Cap Haytien na San Domingu, 4000 mrtvih; 1843. Pointe à Pitre na Guadeloupu porušen; 1859. Quitto, 5000 mrtvih; 1868. Arequipa, Iquique, Tacna in druga mesta v Peru, 20.000 oseb, 1200 milj. mark škode; 1883. Java, izbruh nad 30 ognjenikov, kamenje 75 km. daleč, 36.000 mrtvih; 1895. Kamaiši na Japonskem razrušil potres, 1000 ubitih, 20.000 oseb odplavilo morje; februar. 1902. Šemaha, 2000 hiš, 4000 mrtvih; april 1902. razna mesta v Guatemali porušena, več sto mrtvih.

Osem bratov-vojakov. V Jagerbergu, okraj Felbach, živi mati, kateri so letos osmega sina potrdili k vojakom. Vseh osem sinov bo torej nosilo suknjo cesarjevo. Starši so živi in zdravi.

Kravo za — šest krajcarjev je prigoljufal te dai neki poljski žid v gališki občini Tirgušor od neke kmetice. Pobotala sta se za 120 K, kateri znesek ji je izplačal s 6 zlati po 20 K, ki so pa bili le — pozlačeni krajcarji.

Velikansko vladno poslopje nameravajo zidati v Washingtonu, ker je Bela hiša postala premajhna. Stroški so proračunjeni na 7 milijonov dolarjev. V tem poslopju naj bi bil justični in državni oddelek ter pisarniški prostori za predsednika.

Nesreče med ameriškimi Slovenci. Zmrznil je v Toweru Slovenec Jurij Redkovič. Bil je v Soudanu na obisku pri svojem svaku, odkoder se je vrnil popolnoma trezen. Zjutraj ga je našel mrtvega na cesti njegov tovariš, ki je prišel tam mimo. Redkovič je bil star 30 let in zapušča ženo in otroke v stari domovini ter eno sestro v Soudan, Minn. — Zgubil se je v Chicagi petinsedemdesetletni Jožef Tomec, sorodnik dr. Tomeca, doma iz Dolenskega. Stari mož je bil že skoro popolnoma hrom, deloma slep in gluha. Bati se je, da se je stari mož kje ponesrečil.

Pogovori pri novem županu.

Priobčuje F ov.

V Bogu je rešitev.

Župnik: Hvaljen bodi Jezus Kristus!

Kmetje: Na veke amen!

Župnik: Že vem, da ste se menili o velikem neredu in revščini, ki je na svetu vsled tega, ker so ljudje pozabili na Boga. Ali kako bi se dalo temu pomagati? Ali more tu kaj pomagati eden, ali dva? Tudi deset ne izpreobrne sveta . . .

Mlinar: „Ej svet je godlja, mi smo pa kuhalnice, da ga mešamo. Čim bolj ga mešamo, tem slabše bo.“ —

Župnik: Prav si rekel, da je svet godlja in mi kuhalnice. Dobro. A da se ta godlja ne prismoči, treba je, da jo kuhalnice dobro mešajo. In ko bi vsak izmed nas stóril to svojo dolžnost, namreč da bi dobro in vestno izpolnjeval to, kar mu Bog zapoveduje, do sebe in do bližnjega, bi se svet kmalu povrnil zopet k zadovoljnosti in sreči. Ako bi vsak poskusil postati dobra kuhalnica, bi svet postal tudi dobra godlja. Kaj ne stric Matija?

Matija: Bi bi! Tudi kmet bi ne stokal potem. Včasih — pa kje tam daleč so oni dnovi — smo rekli: Če Bog svoje roke ne iztegne, vsi svetniki ne prikoledujejo. In bilo je tako. Mi smo pa zato prosili Boga in vanj zaupali in vsega je bilo dosti za potrebo. Sosed mojega očeta je bil bogat in premožen starček, a usmiljenega srca in molil je rad; mnogokrat je dejal: Dobro krščansko živeti in tako tudi umreti, se pravi hudiču račun podreti. Danes pa ne moli nobeden, vsak le preklinja — zato pa Bog kaznuje svet z bogatini.

Tine: Stric, prav imate, prav!

Župnik: Dragi farani! Glejte, stric Matija govori iz svoje skušnje! Ko bi tako mislili in govorili vsi ljudje in se zopet zavedli, kaj so in zakaj so na svetu, ko bi se tudi ves kmečki stan zopet poprijel naukov svojih dedov in pradedov, in živel po njih, potem bi bilo kmalu zdihovanja in solz konec. Tudi bogati bi potem radi pomagali revnim in trpečim. Poglejmo sedaj, kam je prišel kmet s tem, da je verjel liberalcem in zatajil nauke svojih krščanskih očetov. Povdarjam pa še enkrat: Kmet, ki hoče srečno in dobro gospodariti, mora biti tudi dober, veren, katoličan. Dober katoličan pa še ni oni, ki je samo krščen po katoliškem rimskem obredu in zapisan v krstnih bukvah — kakoršni so liberalci — ampak mora tudi tako po veri živeti. To se pravi, moliti mora, pred vsemi možato spoznavati in braniti svojo vero, prejemati svete zakramente, ljubiti in spoštovati katoliško Cerkev in njene služabnike, pred vsem rimskega papeža, namestnika Kristusovega, in kazati ljubezen tudi do bližnjega v dejanju.

Za smeh in kratek čas.

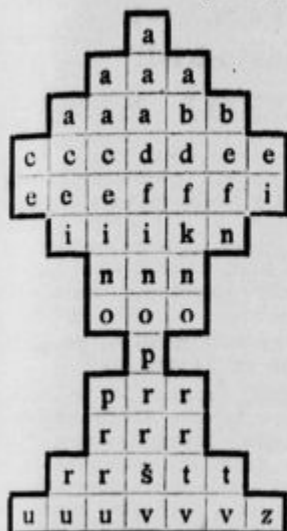
Magični kvadrat.

C	U	V	Z	S
O	o	n	č	P
S	o	IIV,	d	S
J	e		č	E
O	i	e	b	š
V	E	T	R	E

Štejejo se samo prostori nebranih črk in iščejo najprej samo velike, potem samo male črke.

Križ.

(Sestavil Burski.)

Soglasnik
časomer
moško ime
prebivalec Evrope
vrsta pismen
rastlina
nada
žival
samoglasnik
trtna bolezen
rokodelec
del očesa
ravna pl skev.

Besedna uganka.

Jed beseda prva znači,
Druga je izraz pijači;
Ako združiš pa obe,
Ptice s tem dobiš ime.

Računska uganka.

Učitelj napravi izlet s svojimi učenci ter jih razpostavlja v vrste. Ako jih postavi po 2 v vrsto, ostane mu naposled 1 učenec; ako jih razpostavi po 3, ostaneta mu 2; če razpostavi po 4, ostanejo 3; ako jih razpostavi po 5, ostanejo mu 4; in ako jih razpostavi po 6, ostane mu jih 5. Ko jih je pa postavil 7 v eno vrsto, ostal mu ni noben učenec. Koliko učencev je imel?

Rešitev ugank v zadnji številki.

Demant.

Andrej Pagon

Kvadrat.

roka, obed, kepa, adam.

Besedna uganka:

Polk — klop.

Računska uganka:

19 volov, 1 kravo, 80 ovac — 100 glav.

Vse so prav rešili: Avgust Rozniček in Mici Opara v Gor. Ponikvah; Anton Ratajc v Primštalu pri Trebnjem; Jožef Žagar in Makso Ozebek v Stari Loki; Terezija Klemenčič pri Sempetru na Dolenjskem; Vekoslav Levstik v J. pod Sv. Gregorjem; Jakob in Jernej Intihar v Pudobu pri Ložu; Karol in Tončika na Veseli gori pri St. Rupertu, Mihael in Marko Jakoš na Branskem pri St. Janžu; Dularjev Janez, mlinar, in Franc Opara, fant v Dol. Ponikvah pri Trebnjem; Andrej Pagon, fant v Poljanah pri Cerknem; Jožef Vidmar v Podlipi pri Ajdovcu; Andrej Makovec v St. Vidu pri Cerknici; Ivanka Paternost v Danah pri Ložu; Ignacij Cuderman v Tupaličah pri Kranju; Andrej Porenta v Virmažah; Josip Grum, dijak v Ljubljani; Jedert Burja v Prekrnicah pri Moravčah; M. Drnovšek na Savi ob juž. železnici.

Prilagodna številka „DOMOLJUBA“ izlde dné 19. junija t. l.

Loterijske srečke.

Line,	31. maja	67	13	59	58	41
Trst,	31. maja	8	33	1	23	80
Dunaj,	24. maja	67	34	9	47	53
Gradeč,	24. maja	67	17	14	32	18

Tržne cene v Ljubljani

od dné 18. maja do dné 24. maja.

	K	h		K	h
Govsje meso I. v. kg.	1	30	Pšenična m. 100 kg.	30	50
» » II. » »	1	10	Koruzna » » »	16	—
» » III. » »	1	—	Ajdova » » »	29	50
Telečje meso » »	1	40	Fifol, liter	—	30
Praščje » sveže »	1	70	Grab, »	—	50
» » prek. » »	2	—	Leča, »	—	25
Koštrunovo meso »	1	—	Kaša, »	—	20
Maalo	2	50	Ričet, »	—	—
Surovo maalo » »	2	40	Pšenica . 100 kg	20	80
Mast praščja » »	1	50	Rž	16	—
Slanina sveža » »	1	40	Ječmen	14	80
» » prekajena »	1	60	Oves	16	60
Salo	1	30	Ajda	14	40
Jajce, jedno	—	6	Proso, belo, » »	15	60
Mleko, liter	—	18	» navadno » »	14	—
Smetana liter	—	80	Koruzna	12	40
Med kg	—	—	Krompir » » »	4	80
Krompir	—	—	Drva, trda, sešenj	7	—
Piščanec	1	50	» mehka, » »	5	—
Golob	—	40	Seno, 100 kg . . .	6	80
Raca	—	—	Slama, » » . . .	6	80
Gos	—	—	Stelja, » » . . .	—	—

Zahvala. 108 1—1

Povodom mučne bolezni, kakor prerane smrti najine nepozabne soproge, oziroma matere, gospe

Ivane Majdič

prejela sva mnogobrojne dokaze prijateljskega sočutstva. Najiskreneje se zahvaljujema vsem, ki so blago pokojno tekom dolgotrajne bolezni posetili in tolažili, osobito dragim znan'am in sosedom, koje so z uzorno požrtvovalnostjo pogostoma bolnici stregle in slednjič lajšale zadnje trenutke.

Prisrčna zahvala vsem, koji so nama ob smrti osebno ali pismeno izrazili svoje sožalje, vsem darovalcem premnogih krasnih vencev, kakor onim, koji so tem povodom večje zneske v blagi namen naklonili. Tudi se zahvaljujema vsem dragim sorodnikom, sosesčanom, gg. uradnikom, zunanjim znancem, vsem Vam okoličanom, ki ste v toli velikem številu prihiteli, kakor tudi prečast. duhovščini, za zadnje sprematvo umrle.

Posebno iskrena zahvala slav. pevskemu zboru tukajšne narodne čitalnice za ginljive žalostinke oh hiši žalosti kakor ob grobu pokojnice.

Vsem Vam Bog plati!

Kranj, 20. majnika 1902.

Ivan in Janko Majdič.

Zahvala. 110 1-1

Dolžnost me veže, da se kar najlepše zahvaljujem za izkazano mi sočutje ob priliki pogreba mojega sina

ALOJZIJA

Najgorkeje se toraj zahvaljujem preč. gosp. kaplanu Andreju Ažman za blagohotoo spremstvo, gčni učiteljici Črešnjerski za prijazno udeležbo pri pogrebu, šolski mladini in sploh vsem, ki so se v tako obilnem številu udeležili pogreba in molili za pokoj duši mojega nepozabnega mi s nã. — Bog Vam vsem to delo krščanskega usmiljenja stoterno povrni!

Jožef Plut
Krvavčijvrh.

V službo se sprejme
tako pri trgovcu na deželi
krojaški pomočnik

ki je priden delavec ter lepega in poštenega vedenja. 2-2

Plača po dogovoru. 101

Ponudbe vpošljejo naj se na upravnitvo tega lista.

2 ali 3 vajence

89 sprejem 3-3

za sodarsko obrt.

Stanovanje in hrano imajo pri meni brezplačno.

Av gust Replč

v Ljubljani, Kelezijake ulice 18.

Za 40 4-4

Moške in ženske

pošteno in zanesljivo blago po
posebni ugodni ceni =
priporoča

R. MIKLAUC

Ljubljana, Špitalske ulice št. 5.

Pozor! 104 2-2

V Šiški pri Zormanu se prodaja
vino po 24 h liter, kdor ga kupi
56 l.

Sprejme se 99 2-2
sodarski učenc
pri G. M. Česenj v Kranju.

HERBABNY-jev
podfosfornasto-kisli
apneno-železni sirup.

Ta 32 let z največjim uspehom rabljeni prani sirup rastaplja slez, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót, daje siast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahke si prisvajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljuje fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij. 434 (20-10)

Cena steklenici 1. glid 25 kr. — 2 K 50 h. po pošti 20 kr. — 40 h več za zavijanje.

Prosimo, da se vedno izrecno zahteva **Herbabny-jev apneno-železni sirup**. Kot znak izvora se nahaja v steklu in na zamašku ime, „Herbabny“ vtisnjeno z vrvišenimi črkami iz nosi vsaka steklenica polegstoječ: uradno registrov. varstveno znamko, na kateri znamenja naj se blagovoli paziti.

Osrednje skladišče

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“
VII. 1. Kaiserstrasse 73-75.

f zalogi skere v vseh lekarnah na Dunaju, v Ljubljani in drugod.

V zalogi je nadalje pri gg. lekarnarjih: v Ljubljani: A. Mardetschlager, Gabr. Piccoli, Uoald pl. Trnkóczy, J. Mayr; Celje: O. Schwarzl & Co., M. Rauscher; Reka: F. Prodám G. Prodám, A. Schindler, Ant. Mizzan; Breza: G. Elsässer, Sevedenj: F. Kordon; Celovec: P. Hauser, P. Birnbacher, J. Kometter, V. Hauser & R. v. Hillinger; Št. Vid: C. Schiehl, Trbiž: J. Stegl; Trst: C. Zanetti, A. Suttina, A. Filippi, J. Serravallo, E. pl. Leitenburg, P. Prendini, M. Ravasini; Beljak: Jobst & Schneider, L. Assmann; Črnomelj: F. Haika; Velikevec: J. Jobst; Velšperk: J. Huth.

Vožnje karte
in
tovorni listi

AMERIKO.

Kraljevi belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna
naravnost v
Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje:

Red Star Linie
Dunaj, IV., Wiedenergürtel 20 60 (6)

ali pa

ANTON REBEK v Ljubljani, Kolodvorske ulice 34.